



# Scenarie for reviderede målbeskrivelser i læreruddannelsen

v/ Anders Stig Christensen & Alan Klæbel Weisdorf

# Indledende betragtninger om mål i læreruddannelsen

# Kompetencemålenes ideelle funktionalitet

- Eksamensgrundlag
- Orienterende for uddannelsens og undervisningens indhold, prøver, tilrettelæggelse og didaktik
- Kommunikerende om dimittenders forventede læringsudbytte i forhold til omverden
- Reflekterende det meningsfulde mestringsniveau som *nyuddannet lærer*

# Betragtninger om nuværende kompetencemål i LU13

Meget høj detaljegrad i færdigheds- og vidensmålsdeskriptorer

Indirekte indholdsdeterminering, der begrænser uddannelsernes mulighed for at tilrettelægge og udvikle den faglige vej gennem uddannelsen

Begrænser undervisernes frihed til at tilrettelægge deres undervisning

Risiko for indholdstrængsel i undervisningen/uddannelsen

Risiko for urealistiske og urimelige forventninger for en nyuddannet lærer

Uoverskueligt eksamensgrundlag

Betydelig varians i kompetencemålenes deskriptorer mellem fagene/fagområderne

Uklar mestrings-taksonomi

Kompetencemålene giver et uklart forventningsbillede af graden af den taksonomiske mestrings af videns- og færdighedsområderne

Uklar kobling mellem den generelle mestrings-taksonomi i § 21, stk. 2 og 3 og kompetencemålenes målsdeskriptorer

# Mulige principper for et nyt målkoncept

1. Skal kunne rumme den løbende faglig udvikling af fag/fagområder
2. Skal kunne muliggøre fleksibel og variabel tilrettelæggelse af undervisning og uddannelse
3. Skal kunne muliggøre et meningsfuldt forventningsniveau i forhold til en nyuddannet lærer
4. Skal kunne fungere som et overskueligt og anvendeligt bedømmelsesgrundlag ved prøver
5. Skal kunne muliggøre en klar taksonomisk differentiering
6. Skal kunne muliggøre en vis ensartethed mellem tilsvarende fag/fagområder
7. Skal bygge på principper fra i den nationale kvalifikationsramme for videregående uddannelse
8. Skal reflektere niveau 6 i den nationale kvalifikationsramme

# Skitse til et nyt målkoncept for læreruddannelsen

# Læreruddannelsen LU13

Bekendtgørelse  
(statisk og fælles)

**Mål for læringsudbytte** for hver hvert  
fag og fagområde:

- *Kompetenceområder*
- *Overordnede Kompetencemål*
- *Videns- og færdighedsmål*

Detaljeret **indholdsbeskrivelse** af alle  
fag og fagområder

Studieordningens  
fællesdel  
(dynamisk og fælles)

**Prøveformer**

(Vejledende)  
**Bedømmelses-**  
**kriterier** for  
hvert fag og  
fagområde

**Udmøntning** af det overordnede mål  
for læringsudbytte samt  
fagbeskrivelsen i uddannelsen

Studieordningens  
institutionsdel  
(dynamisk og lokal)

**Studieplan/  
modul  
opbygning**

**Eksamens-**  
**grundlag**

# Scenarie A

Bekendtgørelse  
(statisk og fælles)

**Mål for læringsudbytte** for hver  
overordnet fagkategori:

Udformet i henhold til  
kvalifikationsrammen

- *Viden*
- *Færdigheder*
- *Kompetencer*

**Udvidet  
formål**

- Overordnet **rammesætning** af:
- Undervisningsfag
  - Lærerens grundfaglighed
  - Praktik
  - Bachelorprojekt

Studieordningens  
fællesdel  
(dynamisk og fælles)

**Fagbeskrivelse**  
for hvert fag og  
fagområde:

- *Formål*
- *Indholds-  
domæner*
- *Tematikker*

**Prøveformer**

(Vejledende)  
**Bedømmelses-  
kriterier** for  
hvert fag og  
fagområde

**Indholdsudfyldning** for de enkelte  
fag og fagområder

Studieordningens  
institutionsdel  
(dynamisk og lokal)

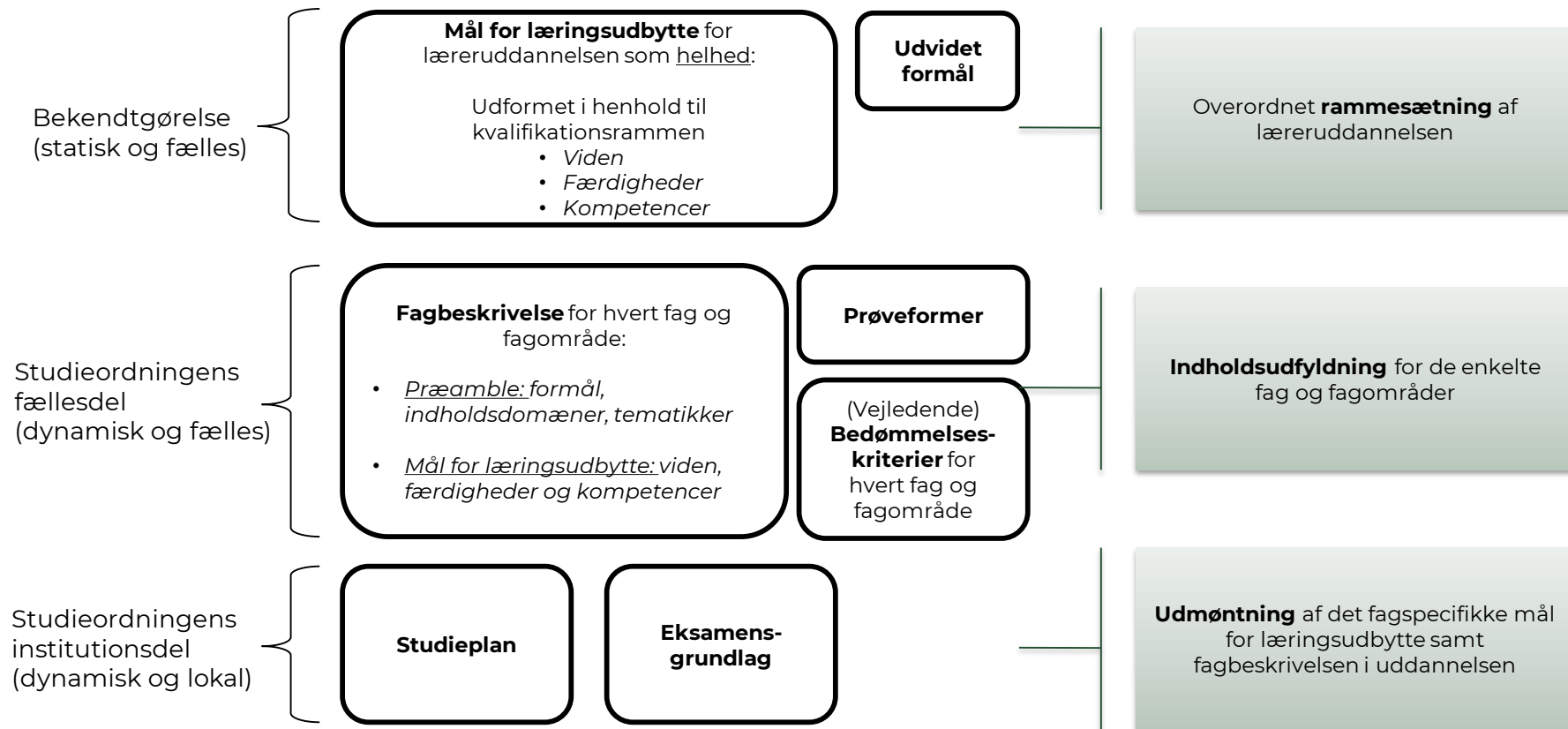
**Studieplan**

**Eksamens-  
grundlag**

**Udmøntning** af det overordnede mål  
for læringsudbytte samt  
fagbeskrivelsen i uddannelsen



# Scenarie B



# Udkast til formuleringer for mål for læringsudbytte

# Mål for viden - undervisningsfag

Den studerende kan

Demonstrere forståelse af fagets basisfaglige og fagdidaktiske videngrundlag

Anvende fagets basisfaglige og fagdidaktiske viden kreativt på kendte og nye problemstillinger

Anvende fagets begreber på tværs af faglige sammenhænge

Vurdere forskellige teoretiske tilganges muligheder og begrænsninger

Anvende dansk eller international udviklingsbaseret viden med relevans for undervisning i faget i grundskolen

## **Vidensfeltet**

Skal have udviklingsbaseret viden om professionens og fagområdets praksis og anvendt teori og metode

## **Forståelses og refleksionsniveauet**

Skal kunne forstå praksis, anvendt teori og metode samt kunne reflektere over professionens praksis og anvendelse af teori og metode

# Mål for færdigheder - undervisningsfag

Den studerende kan:

Begrundet planlægge og udvikle undervisning i faget med inddragelse af fagdidaktiske refleksioner

Vurdere forskellige pædagogiske og didaktiske handlemuligheder i undervisningen af faget med afsæt i egne og andres erfaringer

Vurdere forskellige tilgange til evaluering i undervisningen i faget

Formidle praksisnære og faglige problemstillinger på en klar, sproglig korrekt og struktureret måde til kolleger, elever, forældre samt øvrige samarbejdspartnere

## **Typen af færdigheder**

Skal kunne anvende fagområdet metoder og redskaber og skal mestre de færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse inden for professionen

## **Vurdering og beslutning**

Skal kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller

## **Formidling**

Skal kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger til samarbejdspartnere og brugere

# Mål for kompetencer - undervisningsfag

## Den studerende kan:

Reflektere over faglige, pædagogiske og didaktiske valg i og omkring undervisning i faget i folkeskolen med afsæt i lærerprofessionens etik

Reflektere over fagets formål i relation til samfundets udvikling, herunder at tage selvstændig stilling til fagets rolle, og komme med forslag til udvikling af faget

Vurdere nye situationer og problemstillinger, som kræver selvstændige vurderinger og alternative måder at handle på i pædagogisk praksis

Vurdere egne udviklingsbehov i relation til undervisningen i faget i folkeskolen

## **Handlingsrummet**

Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i arbejds- eller studiesammenhæng

## **Samarbejde og ansvar**

Skal selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig ansvar inden for rammerne af en professionel etik

## **Læring**

Skal kunne identificere egne læringsbehov og udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer i relation til professionen

# Fagbeskrivelser – struktur og governancemodel

# Forslag til struktur for fagbeskrivelser

## Formål

Overordnet indføring i faget/fagområdet, herunder fagets rolle i læreruddannelsen og i folkeskolens virke, samt fagets/fagområdets betydning for den almene dannelse

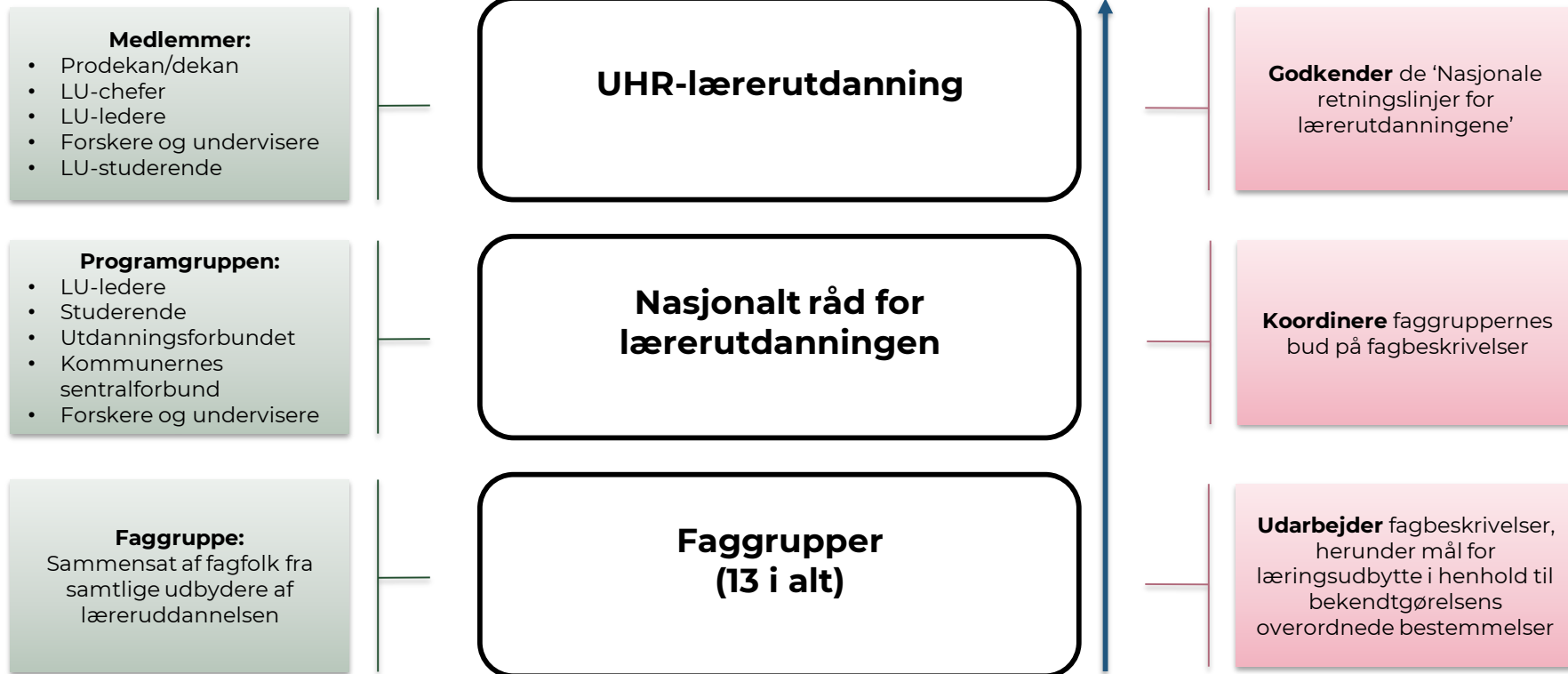
## Indholdsområder

Beskrivelse af basisfaglige og fagdidaktiske viden, som udgør det videnskæssige grundlag for faget/fagområdet

## Tematikker

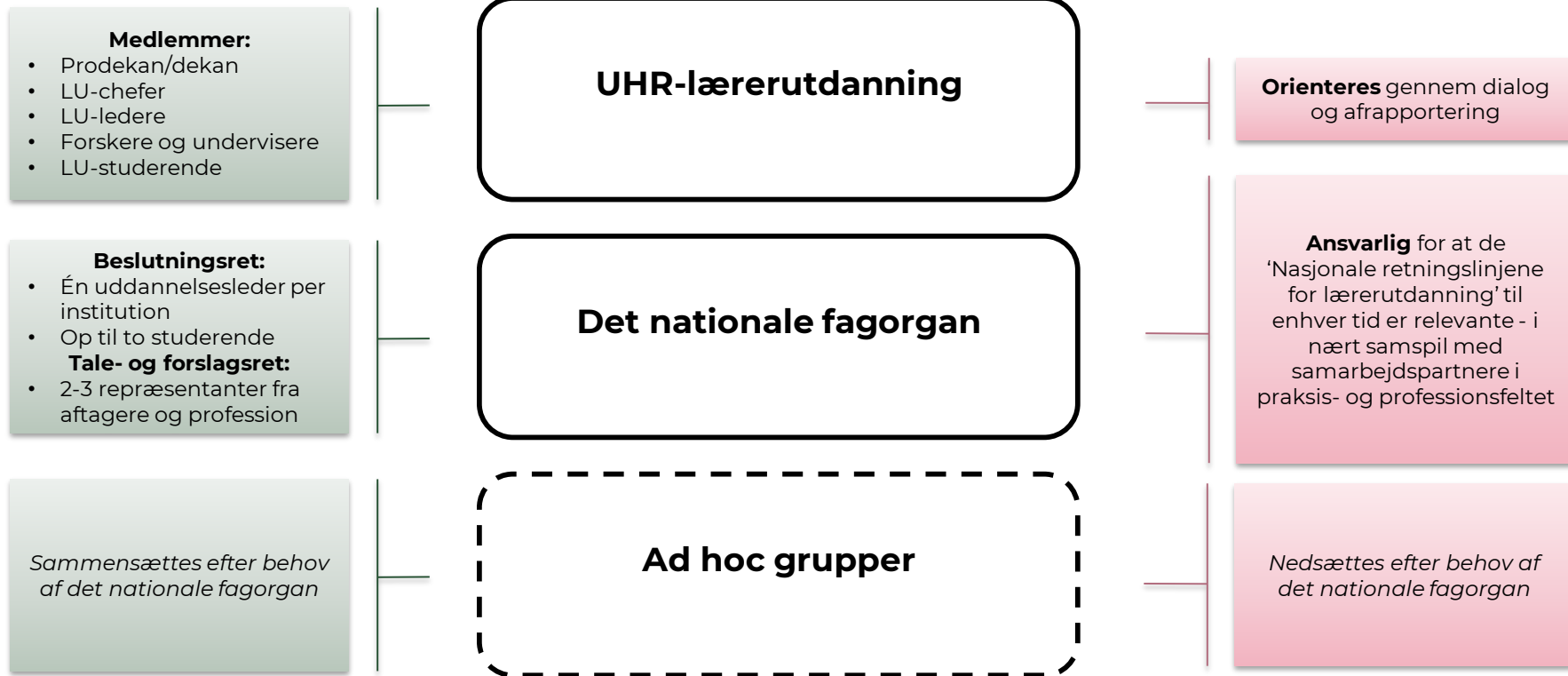
Beskrivelse af de centrale professionsrettede tematikker, som er retningsanvisende for faget/fagområdet i læreruddannelsen

# Governance-model – Den norske model (2014-2018)





# Governance-model – Den norske model (siden 2019)



# Det nye målkoncept som bedømmelsesgrundlag

# Scenarie A

Bekendtgørelse  
(statisk og fælles)

**Mål for læringsudbytte** for hver  
overordnet fagkategori:

Udformet i henhold til  
kvalifikationsrammen

- *Viden*
- *Færdigheder*
- *Kompetencer*

**Udvidet  
formål**

Studieordningens  
fællesdel  
(dynamisk og fælles)

**Fagbeskrivelse**  
for hvert fag og  
fagområde:

- *Formål*
- *Indholds-  
domæner*
- *Tematikker*

**Prøveformer**

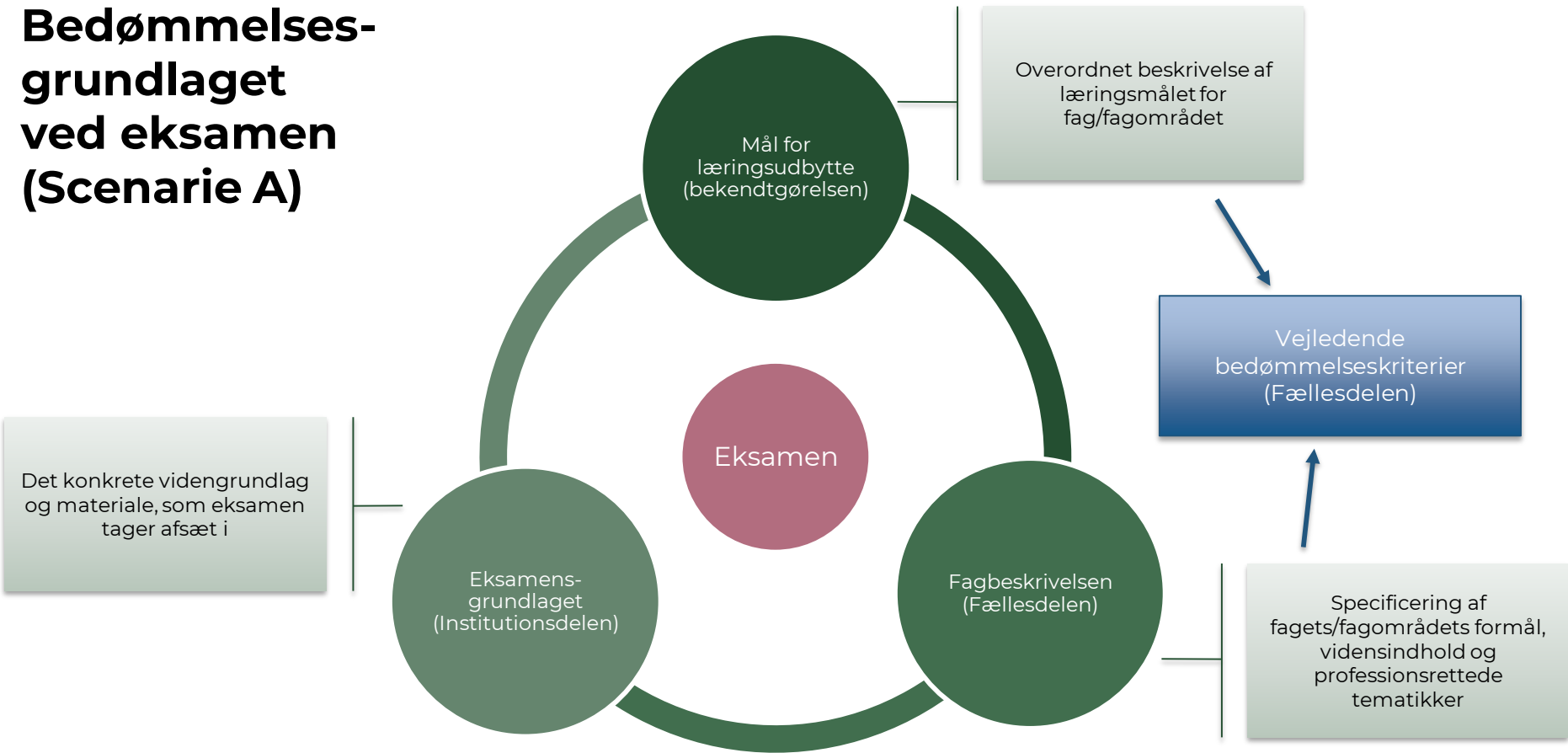
(Vejledende)  
**Bedømmelses-  
kriterier** for  
hvert fag og  
fagområde

Studieordningens  
institutionsdel  
(dynamisk og lokal)

**Studieplan**

**Eksamens-  
grundlag**

# Bedømmelsesgrundlaget ved eksamen (Scenarie A)



# Scenarie B

Bekendtgørelse  
(statisk og fælles)

**Mål for læringsudbytte** for læreruddannelsen som helhed:

Udformet i henhold til kvalifikationsrammen

- *Viden*
- *Færdigheder*
- *Kompetencer*

**Udvidet formål**

Studieordningens fællesdel  
(dynamisk og fælles)

**Fagbeskrivelse** for hvert fag og fagområde:

- *Præamble: formål, indholdsdomæner, tematikker*
- *Mål for læringsudbytte: viden, færdigheder og kompetencer*

**Prøveformer**

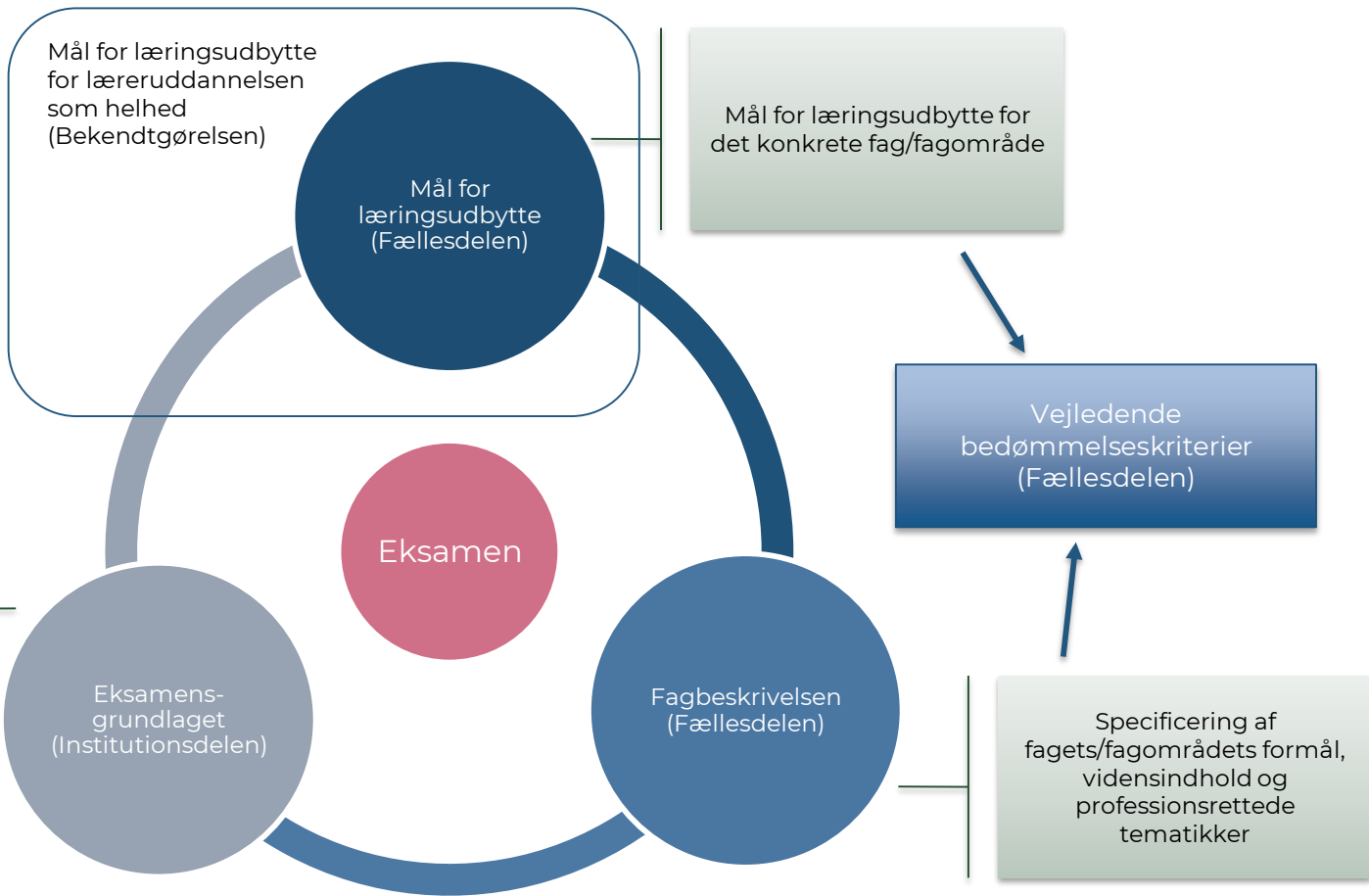
(Vejledende)  
**Bedømmelseskriterier** for hvert fag og fagområde

Studieordningens institutionsdel  
(dynamisk og lokal)

**Studieplan**

**Eksamensgrundlag**

# Bedømmelsesgrundlaget ved eksamen (Scenarie B)



# Udkast til formål

# Rammelovgivningens formål: LEP-loven

§ 1 Stk. 2. Formålet [er] praksisnære uddannelser, der på et internationalt niveau imødekommer behovet for kvalificeret arbejdskraft [...], og hvis videngrundlag er karakteriseret ved [...] professionsbaseret samt udviklingsbaseret.

§ 3. Professionsbacheloruddannelser skal give de uddannede viden om og forståelse af fagområdernes praksis, anvendt teori og metode på et niveau, der kvalificerer til selvstændigt at kunne analysere og vurdere problemstillinger. Uddannelserne skal endvidere skabe grundlag for selvstændig refleksion over fagområdernes sammenhæng med udviklingsbaseret viden og erhvervsfunktioner.

Stk. 2. Uddannelserne skal kvalificere de uddannede til at varetage praksisnære, komplekse og udviklingsorienterede erhvervsfunktioner. Uddannelserne skal endvidere kvalificere til relevant videre uddannelse, udvikle til selvstændighed, samarbejdsevne og evne til at skabe fornyelse samt udvikle interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

Specificering af videngrundlag som professions- og udviklingsbaseret

Parafrase af målet for læringsudbytte for niveau 6 i kvalifikationsrammen

Karakteristik af den professionelle aktivitet, der uddannes til

Uddannelsen skal danne grundlag for efter- og videreuddannelse

Uddannelsen har en tæt kobling til samfundsudviklingen



# Formål: den danske læreruddannelse historisk

## 2013 - Læreruddannelsesbekendtgørelsen

**§ 1.** Formålet med uddannelsen er, at den studerende gennem uddannelsen tilegner sig den viden og de færdigheder, der er forudsætningen for at kunne virke som faglig, pædagogisk og didaktisk kompetent lærer i den danske folkeskole i henhold til folkeskolens formål, jf. folkeskolelovens § 1

## 2006 - Læreruddannelsesloven

**§ 1.** Uddannelsen har til formål at uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for anden undervisning.

*Stk. 2.* Uddannelsen skal give de studerende den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig for at kunne virke som lærer, og skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling samt bidrage til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

*Stk. 3.* Uddannelsen skal give de studerende grundlag for videreuddannelse.

## 2000 – Læreruddannelsesloven

**§ 1.** Uddannelsen har til formål at uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for anden undervisning.

*Stk. 2.* Uddannelsen skal give de studerende den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig for at kunne virke som lærer, og skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling **samt bidrage til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.**

## 1991 - Læreruddannelsesloven

**§ 1.** Uddannelsen har til formål at uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for anden undervisning.

*Stk. 2.* Uddannelsen skal give de studerende den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig for at kunne virke som lærer, og skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling.

# Eksempel: Den danske læreruddannelse (2011)

§ 1. Den studerende skal med henblik på det professionsrettede virke som folkeskolelærer gennem uddannelsen

1) opnå teoretiske og praktiske forudsætninger for selvstændigt at indsamle, analysere, systematisere, udvælge og formidle viden på grundlag af fagenes metoder og i overensstemmelse med uddannelsens professionsssigte og formål, jf. læreruddannelsesloven § 1,

2) under anvendelse af sine teoretiske og praktiske forudsætninger lære at samarbejde og at planlægge, evaluere, udvikle og udføre undervisning og

3) i et nært samspil med de pædagogiske fag og praktikken opnå en fagdidaktisk indsigt i sine linjefag, der kvalificerer til at begrunde og forestå undervisningen og løsningen af andre læreropgaver i forhold til folkeskolens formål, til skolefagets eget formål og til væsentlige træk i samfundsudviklingen samt til den enkelte elevs behov, forudsætninger og udviklingsmuligheder og -betingelser.

Uddannelsens fokus på undervisning

Specificering af læreruddannelsen som integreret og helhedsorienteret uddannelse

Reference til folkeskolens formål

Uddannelsens kobling til samfundsudviklingen

# Eksempel: Den norske læreruddannelse

## § 1. (relevante udsnit)

Forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr integrerte, profesjonsrettete og forskningsbaserte grunnskolelærerutdanninger med høy faglig kvalitet. Utdanningene skal forholde seg til opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen.

Institusjonene skal legge til rette for integrerte grunnskolelærerutdanninger med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag. Grunnskolelærerutdanningene skal gi kandidatene solide faglige og didaktiske kunnskaper, kvalifisere for forskningsbasert yrkesutøvelse og for kontinuerlig profesjonell utvikling. Utdanningene skal kjennetegnes av et nært samspill med profesjonsfeltet og og det samfunnet skolen er en del av. Utdanningene skal sette læreryrket inn i en historisk og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse.

## § 2. (relevante udsnit)

Grunnskolelærerutdanningene skal kvalifisere lærere til å utøve et krevende og komplekst yrke i et samfunn som preges av mangfold og endring.

Reference til folkeskoleloven og folkeskolens læreplaner

Specificering av læreruddannelsen som integrert og helhedsorientert uddannelse

Specificering av videngrundlag som forskningsbasert

Utdannelsen skal danne grundlag for etter- og videreuddannelse

Utdannelsen sker i et tætt samspill med professionen og samfundet

Utdannelsens kobling til samfundsudviklingen

# Eksempel: Tysk læreruddannelse (Brandenburg)

## § 1.

Die Lehrerbildung hat das Ziel, für die Tätigkeit als Lehrkraft an Schulen zu befähigen.

Sie gewährleistet den Aufbau, die Aktualisierung und die Erweiterung der auf den Lehrerberuf bezogenen Kompetenzen und qualifiziert die Lehrkräfte, eigenständig Verantwortung für die ihnen übertragenen Aufgaben zu übernehmen, am Prozess einer innovativen Schulentwicklung mitzuwirken und die eigenen Kompetenzen ständig weiterzuentwickeln.

Daneben erfolgt eine zielgerichtete Qualifizierung zur Aufgabenerfüllung im Rahmen der Schulverwaltung und des Schulrechts sowie insbesondere in der schulischen Medienbildung und der Gesundheitserziehung.

Sie befähigt die Lehrkräfte ferner zu verantwortlichem Handeln in den Schulen eines freiheitlichen, demokratischen und sozialen Rechtsstaates.

Uddannelsens forpligtes til at være aktuel og kvalificerer til at virke som lærer i folkeskolen

Læreruddannelsen forbereder den studerende til at bidrage til innovativ skoleudvikling og udvikling af egne kompetencer

Læreruddannelsen kvalificerer til opgaveudførelse i forhold til skoleadministration og -lovgivning

Forbereder til ansvarlig ageren i en liberal-demokratisk retsstat

# Forslag til elementer for i et udvidet formål

Uddannelsens **overordnede formål** med henvisning til lærerens professionelle virke i den danske folkeskole og folkeskolens formål

Specificering af sammenhæng mellem **lærerens professionel virke og uddannelsens grundelementer** og sammenhæng: undervisningsfag, pædagogiske fag og praksiselementer

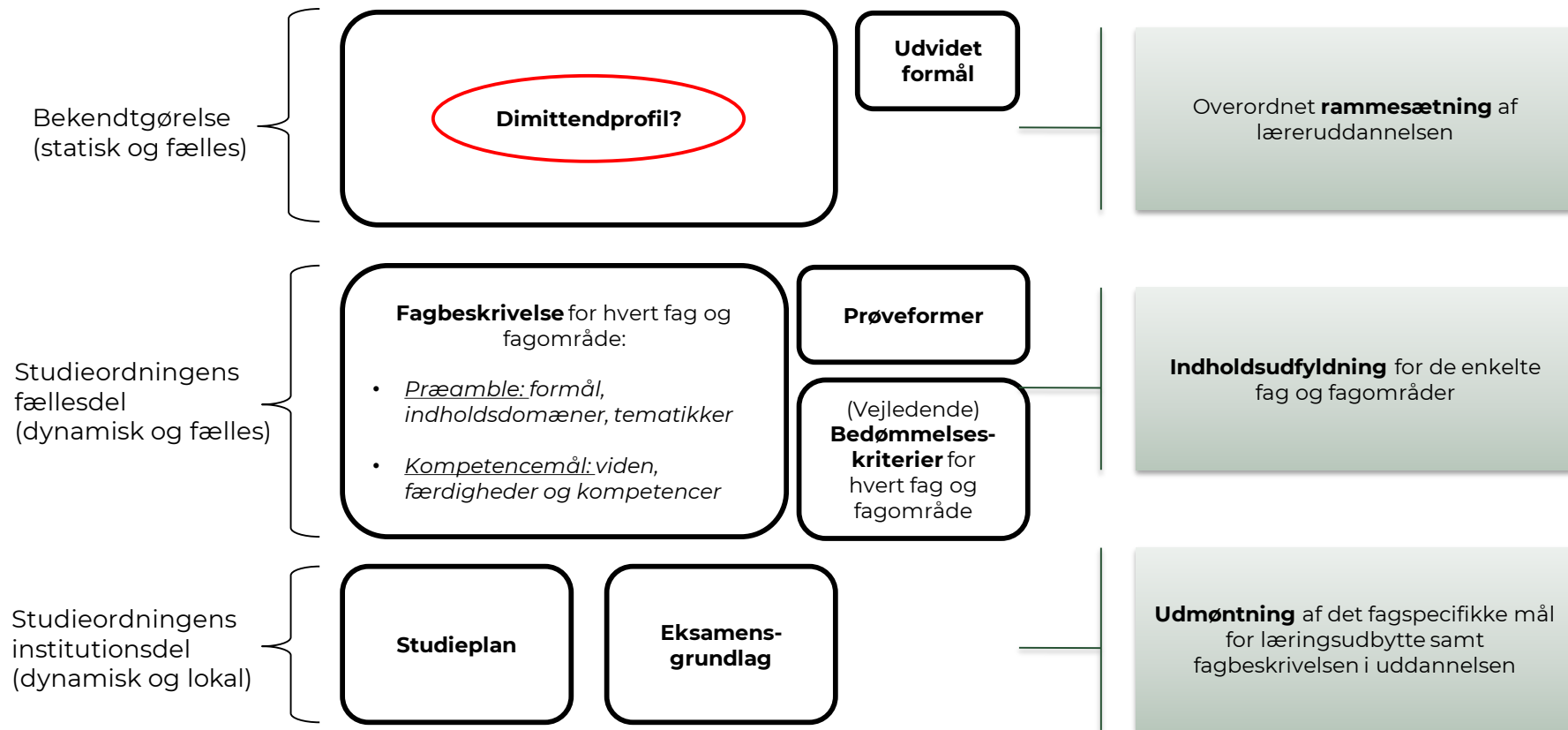
Specificering af de væsentligste **dimensioner i lærerens virke**, herunder at medvirke til skoleudvikling og ansvar for egen udvikling

Specificering af **lærerprofessionens etisk ansvar og dømmekraft**, herunder lærerens centrale ansvar i forhold til et samfund baseret på retsstat, demokrati og åndsfrihed

Specificering af **læreruddannelsens og lærerprofessionens videngrundlag** ... ikke mindst for at specificere forskningens rolle, der jo ikke er nævnt i LEP-lovens formål eller i kvalifikationsrammen

# Dimittendprofil for læreruddannelsen

# Scenarie B-2



# Refleksioner over dimittendprofil

Udvidet formål <-> Dimittendprofil

Samlet mål for læringsudbytte <-> Dimittendprofil

Kvalifikationsrammen <-> 'Mål'

Progressionsspor og dimittendprofil?

De 9 lærerroller – en checkliste?





# Kvalifikationsrammen og dimittendprofil?

Viden

## Vidensfeltet

Skal have udviklingsbaseret viden om professionens og fagområdets praksis og anvendt teori og metode

## Forståelses og refleksionsniveauet

Skal kunne forstå praksis, anvendt teori og metode samt kunne reflektere over professionens praksis og anvendelse af teori og metode

Færdigheder

## Typen af færdigheder

Skal kunne anvende fagområdets metoder og redskaber og skal mestre de færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse inden for professionen

## Vurdering og beslutning

Skal kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller

## Formidling

Skal kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger til samarbejdspartnere og brugere

Kompetencer

## Handlingsrummet

Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i arbejds- eller studiesammenhæng

## Samarbejde og ansvar

Skal selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig ansvar inden for rammerne af en professionel etik

## Læring

Skal kunne identificere egne læringsbehov og udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer i relation til professionen



# Progressionsspor og dimittendprofil? Alignment?

## **PRAKTISK PÆDAGOGISK**

Kompetent og selvstændigt samarbejde med andre om at gennemføre, analysere og udvikle velbegrundede undervisningsforløb i pædagogisk praksis.

Vurdere, håndtere og reflektere over praktiske problemstillinger i et udviklingsperspektiv.

## **FAGPERSONLIGT**

Selvstændig og personlig integration af faglig viden, normer, holdninger og værdier som baggrund for udvikling af professionel autoritet, identitet og pædagogisk dømmekraft i praksis.

## **FORSKNING- OG UDVIKLING**

Begrundet anvendelse af faglige og videnskabelige metoder og viden til undersøgelse og vurdering af lærerfaglige problemstillinger mellem teori, empiri og praksis.

Formidle undersøgelser af lærerfaglige problemstillinger mhp. identifikation af nye handlemuligheder.

# De 9 lærerroller og dimittendprofilen? Checkliste?

1. Læreren som didaktiker
2. Læreren som fagperson
3. Læreren som leder
4. Læreren som samtalepartner og retoriker
5. Læreren som samarbejdspartner
6. Læreren som relationsudvikler
7. Læreren som kulturskaber og kulturbærer
8. Læreren som undersøger og udvikler af praksis
9. Læreren som myndighedsperson

# Danmark – Mål for viden (2011-BEK)

- a) viden om **folkeskolens og lærerprofessionens praksis**, historie og udvikling samt aktuelle samfundsmæssige udfordringer,
- b) viden om og kan reflektere over de valgte **linjefags** teorier, metoder og praksis,
- c) viden om de valgte linjefags og fællesfagernes historie,
- d) viden om, forståelse for og kan reflektere over dokumentation og **evaluering** af undervisnings- og læringspraksis,
- e) viden om, hvordan didaktisk teori omsættes til konkret praksis,
- f) viden om, forståelse af og kan reflektere over **anvendelse af it** og medier i en pædagogisk og didaktisk sammenhæng,
- g) viden om relevant **forskningsteori og forskningsmetode** inden for det didaktiske og pædagogiske område og inden for de fag, der indgår i uddannelsen,
- h) viden om anvendelse af **videnskabelige arbejdsformer** og metoder,
- i) viden **om børn og unges udvikling og læring**, forudsætninger og betingelser, herunder viden om eleveres **særlige behov**,
- j) viden om og forståelse af **skolen som organisation**, herunder viden om skoleledelse og klasseledelse,
- k) viden om forskellige **menneske- og samfundssyn** og deres betydning for pædagogisk praksis i skolen og
- l) forståelse for skolens fag i et **internationalt perspektiv**.

# Norge – Mål for viden (1-7 klassetrin) (2016-forskrift)

- a) avansert kunnskap enten i et valgt **undervisningsfag og fagets didaktikk** eller i profesjonsrettet pedagogikk/spesialpedagogikk
- b) spesialisert innsikt i et avgrenset fagområde (**masteroppgaven**)
- c) bred **profesjonsrettet kunnskap** i øvrige fag som inngår i utdanningen
- d) inngående kunnskap om **relevant forskning og teori**, samt vitenskapelige tenkemåter, **forskningsmetoder** og etikk
- e) inngående kunnskap om **gjeldende lov- og planverk** for grunnopplæringen, om sammenhengen i utdanningsløpet barnehage–skole og om overgangen fra barnehage til skole og fra barnetrinn til ungdomstrinn
- f) inngående kunnskap om begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter, vurderings- og kartleggingsverktøy, klasseledelse og vurdering av elevers læring og hva som fremmer læring i fagene
- g) inngående kunnskap om **læringsteori og barns utvikling**, danning og læring i ulike sosiale, språklige og kulturelle kontekster
- h) kunnskap om barn i **vanskelige livssituasjoner**, herunder kunnskap om mobbing, vold og seksuelle overgrep mot barn, gjeldende lovverk og barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- i) bred kunnskap om **lærerprofesjonen**, fagenes egenart og historie, og forståelse av **skolens utvikling som organisasjon**, dens mandat, verdigrunnlag og plass i samfunnet.

# Danmark – Mål for færdigheder (2011-BEK)

- a) skabe rammer for og lede **læringsprocesser** i større og mindre grupper,
- b) planlægge, begrunde, gennemføre og evaluere **undervisning**,
- c) skabe **inkluderende fællesskaber** og tilrettelægge undervisning med udgangspunkt i den enkelte elevs særlige behov,
- d) kan forholde sig til skolens **dannelsesopgave** over for eleven som individ og borger nationalt og globalt,
- e) sætte sig ind i, analysere og vurdere rammer og bestemmelser for folkeskolens fagrække,
- f) skabe rammer for elevers mundtlige og skriftsproglige udvikling, herunder læseudvikling,
- g) varetage **forældresamarbejde** og kommunikere mundtligt og skriftligt med forældre og det omgivende samfund,
- h) anvende **informations- og kommunikationsteknologi** i en pædagogisk og didaktisk kontekst,
- i) observere**, analysere og vurdere egen og andres undervisning,
- j) analysere, forstå og anvende resultater af test og andre former for **evaluering**,
- k) medvirke aktivt til **faglig og fagdidaktisk udvikling**,
- l) anvende fællesfagenes og de valgte linjefags metoder, redskaber og forskningsresultater og omsætte teoretisk viden til **konkret didaktisk praksis** rettet mod børn og unge og
- m) undersøge, afgrænse, beskrive, analysere, reflektere over og vurdere problemstillinger og udviklingsmuligheder, der vedrører lærerens opgaver og skolens virksomhed med anvendelse af relevant teoretisk og praktisk indsigt.

# Norge – Mål for færdighed (1-7 klassetrin) (2016-forskrift)

- a) kan **undervise** basert på forskning og erfaringskunnskap, alene og sammen med andre
- b) kan analysere, tilpasse og bruke gjeldende **læreplaner**
- c) kan iverksette tidlig innsats og sikre progresjon i **elevers utvikling** av grunnleggende ferdigheter og fagkompetanse, med særskilt vekt på begynneropplæring i lesing, skriving og regning
- d) kan skape inkluderende og helsefremmende **læringsmiljøer** som bidrar til gode faglige, sosiale og estetiske **læringsprosesser**
- e) kan analysere, vurdere og dokumentere **elevers læring**, gi læringsfremmende tilbakemeldinger, tilpasse opplæringen til elevenes forutsetninger og behov, bruke varierte undervisningsmetoder og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og utvikling
- f) kan vurdere og bruke relevante **læremidler**, digitale verktøy og ressurser i opplæringen, og gi elevene opplæring i digitale ferdigheter
- g) kan analysere og forholde seg kritisk til nasjonal og internasjonal **forskning** og anvende denne kunnskapen i profesjonsutøvelsen
- h) kan alene, og i samarbeid med andre, bruke relevante metoder fra **forsknings- og utviklingsarbeid**, for kontinuerlig **utvikling av egen og skolens kollektive praksis**, samt gjennomføre avgrensede forskningsprosjekter under veiledning
- i) kan identifisere tegn på **mobbing, vold og seksuelle overgrep**. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak, og kunne etablere samarbeid med relevante faginstanser.

# Danmark – Mål for kompetencer (2011-BEK)

- a) **udvikle sin faglige, didaktiske og pædagogiske praksis** alene og i samarbejde med andre,
- b) udvikle et **digitalt læringsmiljø** alene og i samarbejde med andre,
- c) indgå selvstændigt i **professionelle relationer** til såvel børn som voksne, herunder at kunne identificere og løse konflikter,
- d) identificere **professionsetiske dilemmaer** og argumentere professionelt for egen stillingtagen,
- e) **samarbejde** med kolleger, forældre og med andre aktører og professioner om lærerfaglige temaer og problemstillinger,
- f) indgå i sammenhænge, hvor der udføres **forsknings- og udviklingsprojekter** inden for det lærerfaglige område,
- g) **håndtere komplekse situationer** og udfordringer i en social og kulturel mangfoldig folkeskole,
- h) selvstændigt opsøge, afgrænse og **tilegne sig ny viden** inden for linjefagenes faglige, pædagogiske og didaktiske område og
- i) medvirke til **udvikling af skolens og lærerprofessionens** alsidige og demokratiske virksomhed.



# Norge – Mål for kompetence (1-7 klassetrin) (2016-forskrift)

- a) kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiver ved skolens arbeid, bidra til forståelse av samenes status som urfolk og stimulere til **demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling**
- b) kan initiere og ivareta et godt **skole-hjem-samarbeid**, og **samarbeide med andre aktører** relevante for skolens virksomhet
- c) **behersker norsk muntlig og skriftlig**, både bokmål og nynorsk, og kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- d) kan på et avansert nivå **formidle og kommunisere om faglige problemstillinger** knyttet til profesjonsutøvelsen, og har profesjonsfaglig digital kompetanse
- e) kan analysere og vurdere relevante **faglige og etiske problemstillinger** og bidra til utvikling av faglig felleskap på den enkelte skole
- f) kan bidra i **innovasjonsprosesser knyttet til skolens virksomhet** og legge til rette for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen.

# Dimittendprofil for læreruddannelsen

(Bilag: LLN-møde 10. maj 2021)

# Agenda

**Dimittendprofil, formål og mål**

**Dimittendprofil: Socialrådgivernes bud**

**Dimittendprofil: Sundhedsuddannelsernes bud**

**Dimittendprofil: Progressionssporene og 9 lærerroller**

# Udkast til bekendtgørelsens anatomi (ift. mål) – scenarie A

Hovedtekst

Udvidet  
**formål**

Fastlæggelse af uddannelsens  
**hovedelementer** (inkl. ECTS):

- *Undervisningsfag*
- *Lærerens grundfaglighed (inkl. underopdeling)*
- *(Praktik)*
- *BA-projekt*

Krav om  
**prøver** i fag  
og  
fagområder

Krav til studieordningens  
**fællesdel**, herunder:

- **Dimittendprofil**
- *Prøveformer*
- *Fagbeskrivelser*
- *Vejledende bedømmelseskriterier*

Krav til studieordningens  
**institutionsdel**,  
herunder:

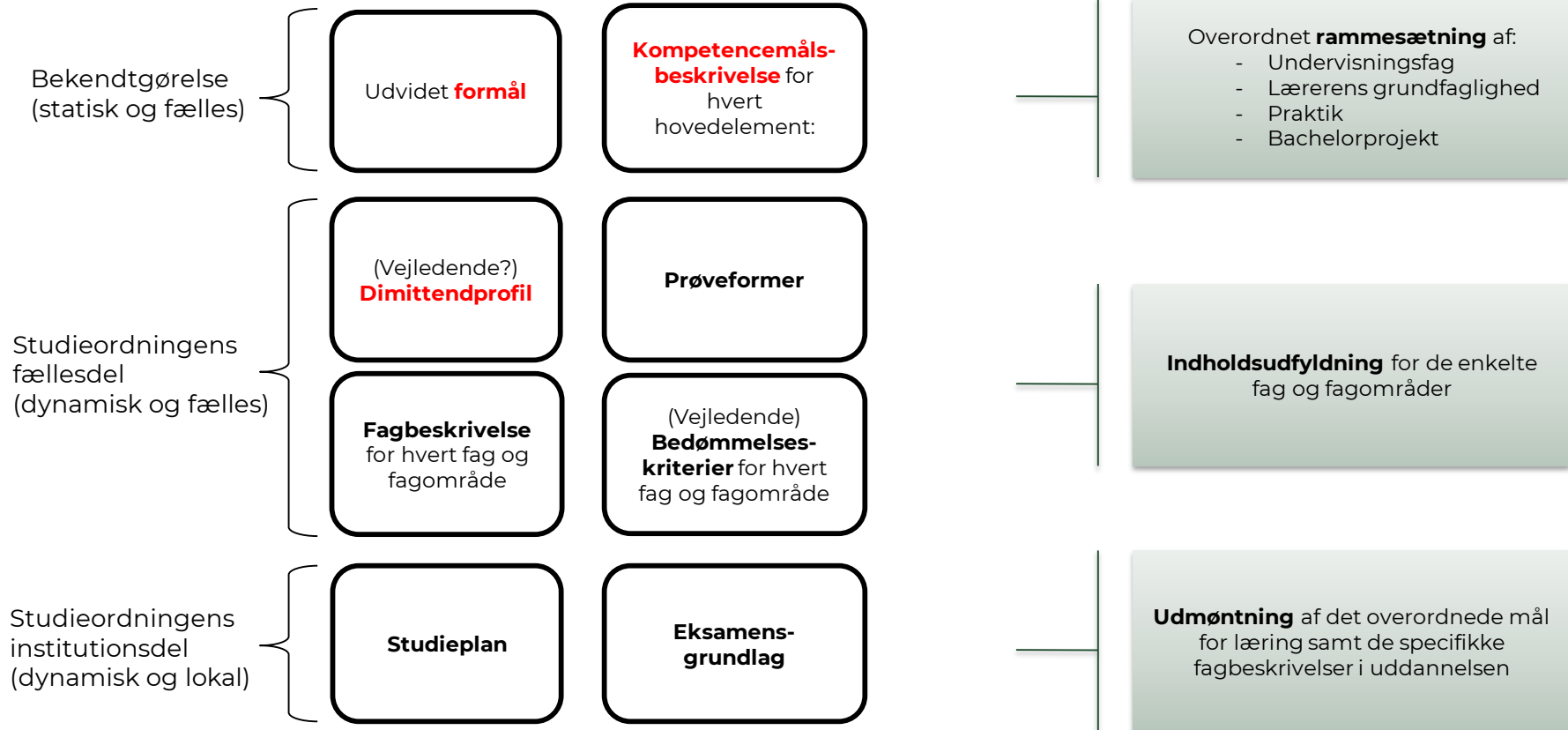
- *Udformning af progressionsspor*
- *Krav til eksamensgrundlag*
- *Studieplan*

Bilag

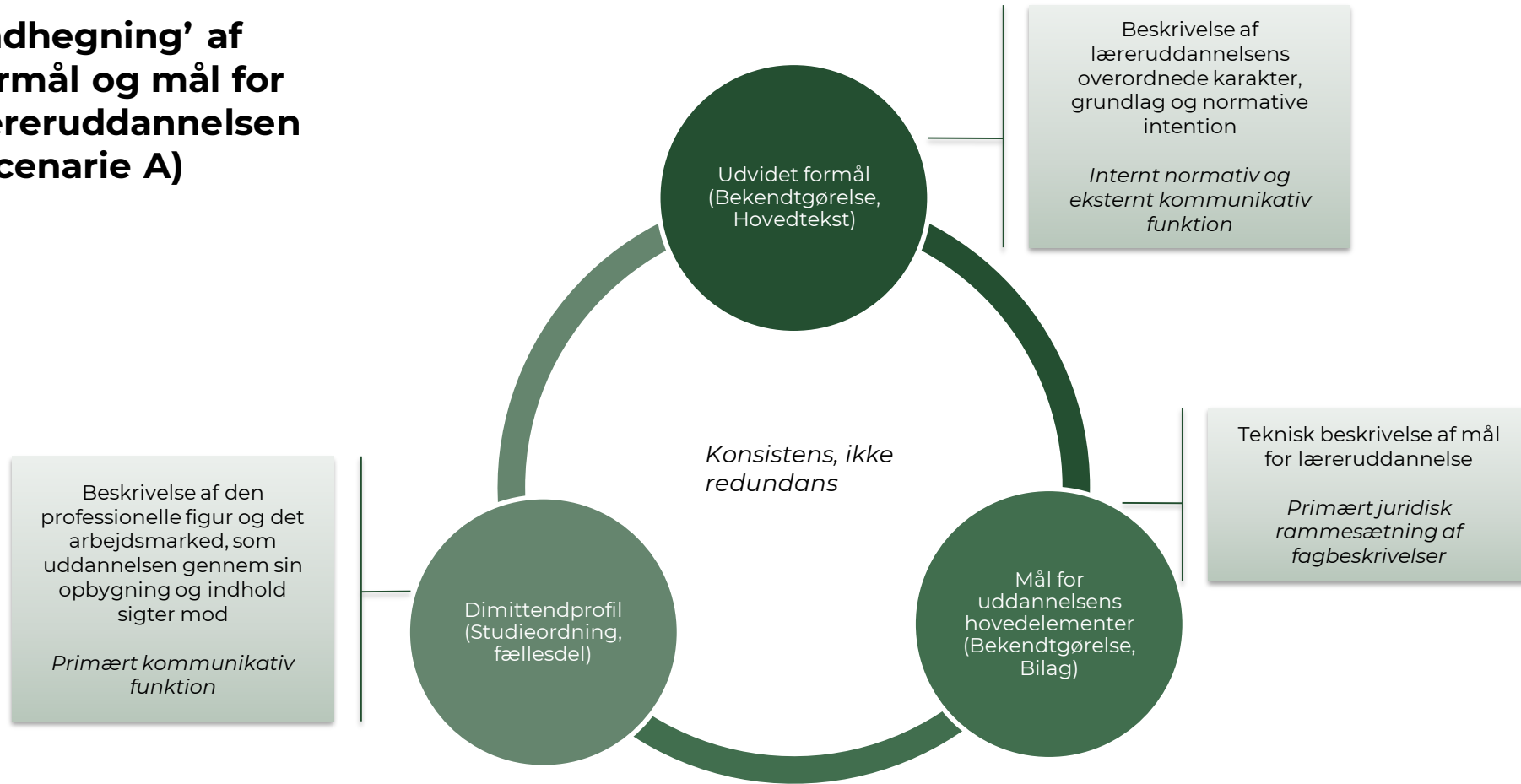
Fastlæggelse af overordnede  
**kompetencemål** for hver af  
hovedelementerne:  
Undervisningsfag, LG, BA-  
projekt og praktik\*

\*) Hvis praktikken integreres i de øvrige undervisningsfag og/eller LG afspejles dette i målbeskrivelserne

# Scenarie A



# 'Indhegning' af formål og mål for læreruddannelsen (Scenarie A)



# Hvad er en dimittendprofil? Socialrådgivernes bud

## Fra kommissoriet for udvikling af dimittendprofil for socialrådgiveruddannelsen:

Dimittendprofil er et forsøg på at skabe et fælles afsæt, som kan danne grundlag for en forventningsafstemning mellem de studerende, uddannelsens udbydere og aftagerfeltets interessenter.

En dimittendprofil tager afsæt i besvarelsen af følgende spørgsmål:

*Hvilken viden, færdigheder og kompetencer kan vi, med afsæt i bekendtgørelsens læringsmål og under vejledning af Børnerarbejdsgruppens anbefalinger, med rimelighed forvente at en ny-dimitteret socialrådgiver, der har afsluttet sin uddannelse med 12 i snit, har?*

### Internt perspektiv

- Tjene som standard for uddannelsens udbydere og medvirke til at sikre at styringen på læringsmål omsættes i et ensartet kompetence- og kundskabsgrundlag for dimittenderne.
- Anvendes som afsæt for fastlæggelse af de enkelte modulers læringsmål således at uddannelsen i et progredierende forløb indfrier dimittendprofilen

### Eksternt perspektiv:

- Profilen skal beskrives i en form og i et sprogbrug, som forstås bredt i aftagerkredsen. Dvs. med termer og begrebsanvendelser som anvendes i socialrådgivernes og ledernes praksis og hverdag.
- Profilen skal samtidig kunne anvendes som et rekrutteringsredskab for uddannelserne.

# Dimittendprofil – eksempel

## Socialrådgiver

*Den nyuddannede socialrådgiver er overordnet set kvalificeret til at varetage opgaver inden for socialrådgivning og socialt arbejde. Dimittenden besidder generelle socialfaglige kompetencer til selvstændigt og i samarbejde med andre professioner at bidrage til at forebygge, behandle, reducere, eller løse sociale problemer.*

*Dimittenden er således kvalificeret til at indgå i socialt arbejde på individ-, gruppe og samfundsniveau i regi af kommuner, regioner og stat samt det private og frivillige område.*

*Socialrådgivere uddannes til at arbejde med forskellige målgrupper i såvel offentlige, som private og frivillige organisationer.*

*Arbejdsfunktionerne kan f.eks. være rådgivning og vejledning, sagsbehandling, behandling, støtte eller omsorg, socialt arbejde med grupper eller lokalsamfund, projektarbejde eller socialt udviklingsarbejde.*

*Uddannelsen skal samtidig ruste socialrådgivere til at arbejde i kontekster, hvor samfund og social- og beskæftigelsespolitik løbende forandres og dermed også de opgaver, som socialrådgivere varetager.*

*Endelig skal uddannelsen ruste socialrådgivere til at praktisere i sammenhænge, der til stadighed påvirkes af eller spiller sammen med økonomiske, politiske, sociale og kulturelle globaliseringsprocesser og de aktører, der er involveret heri.*

Hvilken **opgavevaretagelse** uddannelsen kvalificerer til

Hvilken overordnede **kompetencer** besidder

Hvilket **arbejdsfelt** uddannelsen sigter mod

Hvilke **arbejdsfunktioner** uddannelsen sigter mod

Hvilke **samfundskontekst** uddannelsen forbereder til

[Suppleret med mål for læringsudbytte i henhold til kvalifikationsrammen] [Link](#)



# Dimittendprofilens struktur: sundhedsuddannelsernes bud

1. Formålet med uddannelsen *(ikke identisk med bekendtgørelsen formålsparagraf)*
2. Kernekompetencer *(ikke identisk med bekendtgørelsens mål for læringsudbytte)*
3. Konteksten for professionens virke
4. Effekten af professions virke
5. Professionens udviklingsperspektiver

# Ad 1. Formål

## Sygeplejerske

Sygeplejersken udfører selvstændig, professionel, begrundet og refleksiv sygeplejepraksis i samspil med patienter, borgere, pårørende og øvrige fagprofessionelle i det hele sundhedsvæsen, og i overensstemmelse med den samfundsmæssige, videnskabelige og teknologiske udvikling samt befolkningens behov for sygepleje og med fokus på patientoplevelt sammenhæng og kvalitet.

## Radiograf

Formålet med professionen er udøvelse af evidensbaseret radiografi og bidrage til kvalitetssikring, udvikling og optimering af forebyggelse, diagnostik og behandling, der til enhver tid efterspørges i sundhedsvæsenet.

Centralt i professionsudøvelsen er evnen til at tænke og handle proaktivt og innovativt, og indgå i udviklings- og forskningsbaseret professionsudøvelse i tæt samspil med borgeren, øvrige sundhedsprofessionelle og industrien i overensstemmelse med den samfundsmæssige, videnskabelige og teknologiske udvikling.

# Ad 2. Kernekompetencer

## Sygeplejerske

- Involvere patient/borger og pårørende i relation til sundhedsudfordringer og sygdomssammenhænge, og at indgå i tværprofessionelle og tværsektorielle samspil, som understøtter patientoplevelt sammenhængende forløb i et samlet sundhedsvæsen.
- Foretage selvstændig klinisk beslutningstagen i stabile, akutte og komplekse pleje- og behandlingsforløb ved at inddrage viden fra patient/borger og pårørende samt forskningsbaseret viden.
- Tage professionelt og etisk ansvar i konkrete patientsituationer under hensyntagen til patientens- /borgerens-, professionens-, organisationens- og samfundets krav, og med forståelse for mangfoldige sociale, økonomiske, politiske og kulturelle forhold.
- I samspil med patient/borger at fremme sundhed gennem livet og bistå til en værdig død ved at observere, identificere, diagnosticere, vurdere og prioritere sundhedsudfordringer og sygdomssammenhænge samt intervenere med kompenserende tiltag, der styrker patientens/borgerens evne til at mestre symptomer og gennemføre behandlinger
- Kommunikere situationsbestemt, vejlede, undervise og formidle ved at inddrage patientens oplevelser og reaktioner og pårørendes viden samt vurdere viden inden for forskning, erfaring, samt individuelle, institutionelle og samfundsmæssige faktorer betydning for sygdomssammenhænge og sundhedsudfordringer.
- Udføre, formidle og varetage klinisk lederskab for patientforløb, patientoplevelt kvalitet og patientsikkerhed.
- Anvende og vurdere national og international professions- og forskningsbaseret viden, metoder og teknologi til at udvikle sygepleje på individ, gruppe og samfundsniveau.

## Radiograf

Professionens virke kendetegnes ved mange korte og ofte gentagne kontakter med patienter og pårørende, hvorfor patientrelation og samarbejde via tydelig kommunikation er afgørende for kompetent udøvelse af radiografi. Inddragelse af sundhedsteknologi, informations- og kommunikations teknologi og telemedicinske løsninger er grundlæggende for radiografens håndtering, optimering og kvalitetssikring af komplekse borger- og patientforløb og kernekompetencerne er:

- Effektiv og korrekt udnyttelse af teknologi
- Billedbearbejdning og kvalitetssikring
- Patientsikkerhed og strålebeskyttelse
- Kommunikation, patientomsorg og –pleje
- Medicinadministration
- Administrative, koordinerende og ledelsesmæssige opgaver
- Diagnostisk og stråleterapeutisk formidling og rådgivning til sundhedsprofessionelle samarbejdspartnere
- Forsknings- og udviklingsarbejde

# Ad 3. Konteksten for professionens virke

## Sygeplejerske

Selvstændigt virksomhedsfelt inden for sygepleje af behandlende, rehabiliterende, lindrende, sundhedsfremmende, sundhedsbevarende og forebyggende karakter. Indgår i tværprofessionelle og tværsektorielle samspil i et samlet sundhedsvæsen nationalt og internationalt.

## Radiograf

Professionskonteksten er national og international. Radiografi udføres borger- og patientfokuseret inden for og på tværs af specialiserede afdelinger og funktioner i det offentlige og private sundhedsvæsen. Helt centralt er derfor at indgå i innovative og dynamiske tværprofessionelle og tværsektorielle relationer som understøtter sammenhængende og optimerede patient- og borgerforløb i hele sundhedsvæsenet.

# Ad 4. Effekten af professions virke

## Sygeplejerske

- Pleje syge og lindre lidelse med henblik på at styrke patientens/borgerens evne til at mestre symptomer og gennemføre behandlinger, fremme livsmot og livskvalitet for patient/borger.
- Understøtte et sammenhængende sundhedsvæsen med henblik på øget patientoplevelt kvalitet.
- Fremme lighed i pleje- og behandling til patienter på individ, gruppe og samfundsniveau.
- Opretholde befolkningens sundhedstilstand.
- Uddanne sygeplejersker til det hele sundhedsvæsen.

## Radiograf

- Rational udnyttelse af teknologi til billeddiagnostisk, billedvejledt behandling og stråleterapi
- Optimal billedkvalitet og billedvejledt behandlingskvalitet
- Minimal stråledosis til patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle
- Øget patientsikkerhed inden for billeddiagnostik, billedvejledt behandling og stråleterapi
- Overskud til individuel patientomsorg og -pleje
- Overblik til sammenhængende patient- og borgerforløb

# Ad 5. Professionens udviklingsperspektiver

## Sygeplejerske

Med udgangspunkt i befolkningens behov for sygepleje at udvikle og kvalificere sygepleje af behandlende, rehabiliterende og lindrende karakter, fremme sundhed og forbygge sygdom, samt forholde sig reflektivt til den samfundsmæssige, videnskabelige og teknologiske udvikling.

## Radiograf

- Koordinerende, assisterende, billedbeskrivende opgaver i fælles akutmodtagelse/operationsstuer/kardiologi og forskningsenheder
- Ultralyd i ambulatorier, jordemoderpraksis og sundhedshuse
- Beskrivende og behandlende radiograf

# Progressionsspor og dimittendprofil

## **PRAKTISK PÆDAGOGISK**

Kompetent og selvstændigt samarbejde med andre om at gennemføre, analysere og udvikle velbegrundede undervisningsforløb i pædagogisk praksis.

Vurdere, håndtere og reflektere over praktiske problemstillinger i et udviklingsperspektiv.

## **FAGPERSONLIGT**

Selvstændig og personlig integration af faglig viden, normer, holdninger og værdier som baggrund for udvikling af professionel autoritet, identitet og pædagogisk dømmekraft i praksis.

## **FORSKNING- OG UDVIKLING**

Begrundet anvendelse af faglige og videnskabelige metoder og viden til undersøgelse og vurdering af lærerfaglige problemstillinger mellem teori, empiri og praksis.

Formidle undersøgelser af lærerfaglige problemstillinger mhp. identifikation af nye handlemuligheder.

## En professionsbachelor som lærer i folkeskolen kan:

### I pædagogisk praksis

Kompetent og selvstændigt samarbejde med andre om at gennemføre, analysere og udvikle velbegrundede undervisningsforløb i pædagogisk praksis. Vurdere, håndtere og reflektere over praktiske problemstillinger i et udviklingsperspektiv.

### Som fagperson

Selvstændigt og personligt integrere faglig viden, normer, holdninger og værdier som baggrund for udvikling af professionel autoritet, identitet og pædagogisk dømmekraft i praksis.

### I udvikling og forskning

Begrundet anvende faglige og videnskabelige metoder og viden til undersøgelse og vurdering af lærerfaglige problemstillinger mellem teori, empiri og praksis.

Formidle undersøgelser af lærerfaglige problemstillinger mhp. identifikation af nye handlemuligheder.



Læreren som didaktiker



Læreren som fagperson

3. Læreren som leder

4. Læreren som samtalepartner og retoriker



Læreren som samarbejdspartner

6. Læreren som relationsudvikler

7. Læreren som kulturskaber og kulturbærer



Læreren som undersøger og udvikler af praksis

9. Læreren som myndighedsperson



## En professionsbachelor som lærer i folkeskolen kan:

### I pædagogisk praksis

Kompetent og selvstændigt samarbejde med andre om at gennemføre, analysere og udvikle velbegrundede undervisningsforløb i pædagogisk praksis.

Vurdere, håndtere og reflektere over praktiske problemstillinger i et udviklingsperspektiv.

*Lede pædagogiske processer*

*Skabe og udvikle positive relationer til elever og samarbejdspartnere*

### Som fagperson

Selvstændig og personligt integrere faglig viden, normer, holdninger og værdier som baggrund for udvikling af professionel autoritet, identitet og pædagogisk dømmekraft i praksis.

*Formidle fagligt indhold mundligt og i forskellige modaliteter.*

### I udvikling og forskning

Begrundet anvende faglige og videnskabelige metoder og viden til undersøgelse og vurdering af lærerfaglige problemstillinger mellem teori, empiri og praksis.

Formidle undersøgelser af lærerfaglige problemstillinger mhp. identifikation af nye handlemuligheder.



Læreren som didaktiker



Læreren som fagperson



Læreren som leder



Læreren som samtalepartner og retoriker



Læreren som samarbejdspartner



Læreren som relationsudvikler

7.

Læreren som kulturskaber og kulturbærer



Læreren som undersøger og udvikler af praksis

9.

Læreren som myndighedsperson

## En professionsbachelor som lærer i folkeskolen kan:

### I pædagogisk praksis

Kompetent og selvstændigt samarbejde med andre om at gennemføre, analysere og udvikle velbegrundede undervisningsforløb i pædagogisk praksis.

Vurdere, håndtere og reflektere over praktiske problemstillinger i et udviklingsperspektiv.

*Lede pædagogiske processer*

*Skabe og udvikle positive relationer til elever og samarbejdspartnere*

*Bidrage til ansvarlig forvaltning af lovgivning på fagområdet*

### Som fagperson

Selvstændig og personligt integrere faglig viden, normer, holdninger og værdier som baggrund for udvikling af professionel autoritet, identitet og pædagogisk dømmekraft i praksis.

*Formidle fagligt indhold mundligt og i forskellige modaliteter.*

### I udvikling og forskning

Begrundet anvende faglige og videnskabelige metoder og viden til undersøgelse og vurdering af lærerfaglige problemstillinger mellem teori, empiri og praksis.

Formidle undersøgelser af lærerfaglige problemstillinger mhp. identifikation af nye handlemuligheder.



Læreren som didaktiker



Læreren som fagperson



Læreren som leder



Læreren som samtalepartner og retoriker



Læreren som samarbejdspartner



Læreren som relationsudvikler

7.

Læreren som kulturskaber og kulturbærer



Læreren som undersøger og udvikler af praksis



Læreren som myndighedsperson

# Kommentarer

- Er der vigtige dimensioner, som profilen ikke har øje for ... fx teknologiforståelse, digital dannelse m.v.
- ”Læreren som kulturskaber” – hvordan skal det ind, og skal det ind?
- Der mangler (måske) noget om den viden læreren har, som danner grundlag for dette
  - Faglig og fagdidaktisk viden (i undervisningsfag), viden om børns udvikling og læring, pædagogisk og almindidaktisk viden.
  - Forståelse for skolens rolle i samfund og kultur

# Scenarie A – styrker og svagheder

## Umiddelbare styrker ved scenariet

1. Betydelig reduktion i det samlede antal mål (ifht. LU13)
2. Undervisningsfag vil fra et *mål-perspektiv* være beskrevet ens på et overordnet niveau
3. Formindsket risiko for at fagbeskrivelserne bliver 'overambitiøse'
4. Klar 'arbejdsdeling' mellem bekendtgørelse (overordnede mål) og studieordningens fællesdel (faglig indholdsudfyldning)

## Umiddelbare svagheder/udfordringer ved scenariet

1. Kan ikke rumme (betydelige) målforskelle mellem forskelle undervisningsfag
2. Det er meget afgørende, at de overordnede målbeskrivelser for uddannelsens hovedelementer bliver beskrevet meningsfuldt og hensigtsmæssigt
3. LG vil skabe udfordringer i forhold til fastsættelse af mål

# Scenarie B-2

Bekendtgørelse  
(statisk og fælles)

**Udvidet  
formål**

**Målbeskrivelse**  
for den samlede  
uddannelse:

- *Viden*
- *Færdighed*
- *Kompetence*

Overordnet **rammesætning** af:  
Læreruddannelsen som helhed

**Dimittendprofil**

**Fagbeskrivelse** for hvert fag og  
fagområde:

- *Præamble: formål, indholdsdomæner, tematikker*
- *Mål: Viden, Færdigheder og Kompetencer*

**Prøveformer**

(Vejledende)  
**Bedømmelses-  
kriterier** for  
hvert fag og  
fagområde

**Indholdsudfyldning** for de enkelte  
fag og fagområder

Studieordningens  
institutionsdel  
(dynamisk og lokal)

**Studieplan**

**Eksamens-  
grundlag**

**Udmøntning** af det overordnede mål  
for læring samt de specifikke  
fagbeskrivelser (præamble + mål) i  
uddannelsen

# Udkast til bekendtgørelsens anatomi (ift. mål) – scenarie B-2

Hovedtekst

Udvidet  
**formål**

Fastlæggelse af uddannelsens  
**hovedelementer** (inkl. ECTS):

- *Undervisningsfag*
- *Lærerens grundfaglighed (inkl. underopdeling)*
- *(Praktik)*
- *BA-projekt*

Krav om  
**prøver** i fag  
og  
fagområder

Krav til studieordningens  
**fællesdel**, herunder:

- *Prøveformer*
- *Fagbeskrivelser (præamble og mål)\**
- *Vejledende bedømmelseskriterier*

Krav til studieordningens  
**institutionsdel**,  
herunder:

- *Udformning af progressionsspor*
- *Krav til eksamensgrundlag*
- *Studieplan*

Bilag

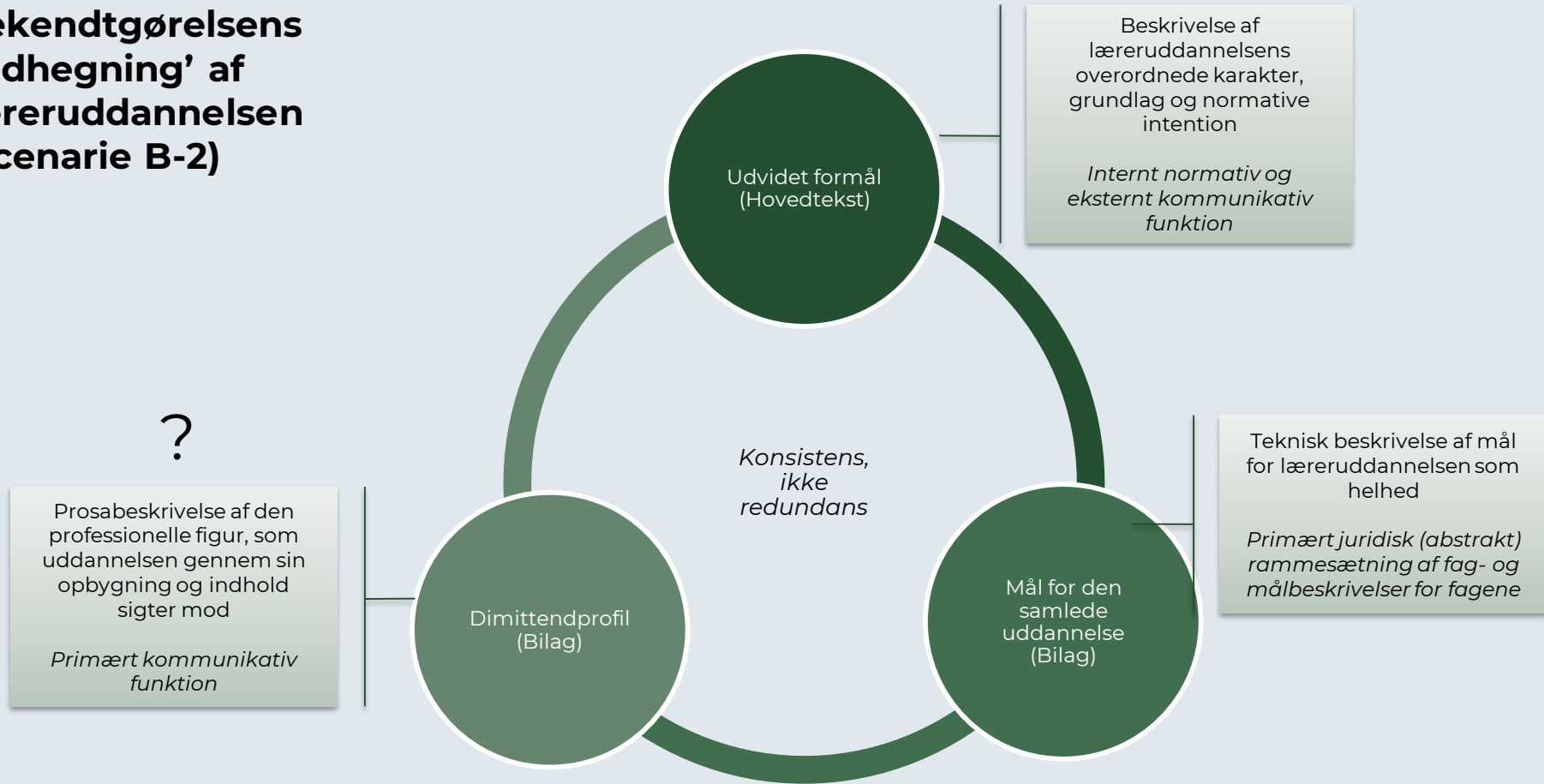
**Dimittendprofil**

Fastlæggelse af **mål** for den  
samlede uddannelse:

- *Viden*
- *Færdigheder*
- *Kompetencer*

\*) Hvis praktikken integreres i de øvrige undervisningsfag og/eller LG afspejles dette i mål- og fagbeskrivelserne af fagene

# Bekendtgørelsens 'Indhegning' af læreruddannelsen (Scenarie B-2)



# Scenarie B-2 – styrker og svagheder

## Umiddelbare styrker ved scenariet

1. Mulighed for stor sensitivitet i forhold til fagenes særkende i målbeskrivelsen
2. LG-området vil være 'uproblematisk' at beskrive i mål-termer
3. Mulighed for en vis reduktion i uddannelsens samlede antal mål (ifht. LU13)

## Umiddelbare svagheder/udfordringer ved scenariet

1. Relativt mange mål på studieordningsniveau
2. Risiko for variation i målbeskrivelsen mellem tilsvarende fagområder, som ikke kan begrundes med fagenes særkende
3. Risiko for overambitiøse målbeskrivelser
4. Dobbelt målbeskrivelse for uddannelsen (i bek.) og for de enkelte fag og fagområder (i studieordningen)



# Forslag til elementer i dimittendprofilen (Prebens forslag)

